РЕЦЕНЗІЯ
на дисертаційну роботу
Пфістера Дмитра Генріховича
«Методи публічного адміністрування в забезпеченні комплексного розвитку системи Smart City в агломераційних центрах», представлену на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 - Публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дослідження. В умовах зростання ролі агломераційних центрів як осередків економічної, соціальної та інфраструктурної концентрації, традиційні підходи до управління розвитком міст виявляються недостатніми. Концепція Smart City сьогодні дедалі більше виходить за межі суто технологічного дискурсу й потребує осмислення як інноваційної моделі публічного адміністрування. Особливої актуальності ця проблематика набуває для України в умовах воєнного стану та необхідності повоєнного відновлення, що вимагає забезпечення безперервності критичних міських сервісів, стійкості інфраструктури та прозорості управлінських рішень.

Водночас вітчизняна практика розгортання концепції Smart City стикається із суттєвою концептуальною та інституційною фрагментарністю. Попри успіхи реформи децентралізації, яка наділила органи місцевого самоврядування новими повноваженнями та ресурсами, більшість територіальних громад продовжують впроваджувати цифрові інструменти ситуативно - переважно на рівні окремих електронних сервісів чи локальних додатків. За відсутності цілісної державної політики у цій сфері та в умовах обмеженої управлінської спроможності муніципалітетів виникає об’єктивна необхідність переходу від «точкової цифровізації» до інтегрованої системи публічного адміністрування, де технологічні рішення виступають не самоціллю, а доказовим інструментом реалізації політики сталого розвитку.

Особливої наукової ваги набуває просторовий, агломераційний вимір цієї проблеми. Розвиток сучасних великих міст виходить за межі однієї громади: транспорт, інженерна інфраструктура, екологія та ринок праці тісно пов’язують їх із суміжними територіями. У таких умовах управління Smart City потребує узгоджених методів публічного адміністрування, які б забезпечили сумісність цифрових платформ різних громад та спільне планування простору.

Отже, тема дисертаційного дослідження Пфістера Д. Г. відповідає ключовим запитам сучасного публічного управління, має суттєве значення для інституційної модернізації місцевого самоврядування та забезпечення

національної стійкості. Її реалізація дозволить запропонувати дієві методи комплексного адміністрування Smart City, спрямовані на формування спроможних, технологічно захищених і безпечних агломераційних центрів України в умовах повоєнного відновлення.

Зв'язок теми дисертації з державними і галузевими науковими програмами. Дисертаційне дослідження здійснювалось у контексті наукової тематики Львівського національного університету імені Івана Франка, зокрема відповідно до наукового напряму кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом у рамках виконання науково-дослідної теми «Формування моделі партнерства інститутів публічної влади, громадянського суспільства та бізнесу» (номер державної реєстрації 0121U110273). У межах дослідження автором обґрунтовано теоретико-методологічні та прикладні засади розвитку методів публічного адміністрування як інструменту забезпечення комплексного розвитку системи Smart City в агломераційних центрах.

Тематика роботи також відповідає пріоритетним напрямам розвитку науки і техніки в Україні та узгоджується зі стратегічними Цілями сталого розвитку ООН до 2030 року, зокрема ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад» щодо розбудови інклюзивних, безпечних, стійких та розумних міських і агломераційних систем в умовах цифрової трансформації та повоєнного відновлення.

Достовірність результатів дослідження Пфістера Д. Г. забезпечено шляхом застосування комплексу загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема системного підходу, історико-логічного методу, порівняльного аналізу зарубіжного досвіду та методу моделювання для розробки авторської моделі комплексного адміністрування.

Наукова новизна одержаних результатів. Робота вирізняється глибоким теоретичним обґрунтуванням та комплексним підходом.

Вперше: розроблено авторську модель комплексного адміністрування системи Smart City в агломераційних центрах, яка поєднує стратегічний, операційний, аналітичний та комунікаційний блоки й забезпечує цілісність управлінських процесів у межах багаторівневої системи врядування, а також запропоновано авторський інтегральний Smart City Administration Index для агломераційних центрів України, орієнтований на оцінювання управлінської зрілості цифрової екосистеми міста.

Удосконалено: теоретичні підходи до трактування Smart City шляхом обґрунтування її як системи публічного адміністрування; класифікацію методів

публічного адміністрування з урахуванням їх трансформації в умовах цифровізації.

Набули подальшого розвитку: підходи до управління Smart City в агломераційному вимірі з урахуванням реформ публічних інвестицій, безпекових викликів та потреб післявоєнного відновлення.

Теоретичне та практичне значення одержаних здобувачем результатів полягає у можливості їх практичного застосування в процесах удосконалення методів публічного адміністрування та комплексного розвитку системи Smart City в агломераційних центрах і великих урбанізованих громадах України. Запропоновані автором теоретичні висновки, модель комплексного адміністрування та інтегральний індекс можуть слугувати основою для розроблення цільових муніципальних і міжмуніципальних програм цифрового розвитку, спрямованих на підвищення ефективності управління міськими даними та забезпечення стійкості інфраструктури в умовах воєнного стану й повоєнного відновлення.

Прикладна цінність отриманих результатів підтверджується їхнім впровадженням у практику діяльності органів місцевого самоврядування та державної влади (зокрема виконавчих органів Львівської міської ради, Асоціації органів місцевого самоврядування «Львівська агломерація», Департаменту комунікацій та внутрішньої політики Львівської обласної державної адміністрації та Центру надання адміністративних послуг Давидівської сільської ради), освітній процес закладів вищої освіти; виконання наукового напряму кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка, що засвідчується відповідними довідками про впровадження.

Характеристика основних положень роботи. Дисертація має логічну структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади публічного адміністрування сталого урбаністичного розвитку» розкрито еволюцію концепції сталого розвитку та її вплив на формування сучасних моделей управління містами. Проаналізовано роль Цілей сталого розвитку ООН, зокрема ЦСР 11 «Сталий розвиток міст і громад». Обґрунтовано сутність публічного адміністрування в умовах цифровізації та запропоновано семискладову класифікацію його методів. Розкрито парадигму Smart City як інноваційної моделі урбаністичного управління, що базується на використанні міських даних та залученні громадян.

У другому розділі «Аналіз інституційно-управлінських методів до формування системи Smart City» здійснено оцінку зарубіжних стратегічних та нормативних підходів до цифрової трансформації міст на прикладі Сінгапуру, Південної Кореї, Японії та країн ЄС. Досліджено стан впровадження концепції Smart City в українських територіальних громадах, що дозволило виявити фрагментарний характер цифрових ініціатив та обмеженість інституційної спроможності місцевого самоврядування. Окремо автором проаналізовано специфіку управління Smart City у Львівській міській територіальній громаді як агломераційному центрі.

У третьому розділі «Напрями удосконалення методів публічного адміністрування Smart City в агломераційних центрах» систематизовано проблеми реалізації концепції розумного міста у великих громадах України. Запропоновано шість блоків інструментів удосконалення методів публічного адміністрування у сфері Smart City. Розроблено авторський інтегральний індекс Smart City Administration Index (SCAI) для оцінювання управлінської зрілості цифрової екосистеми міста, пілотну апробацію якого здійснено на даних Львівської МТГ. Обґрунтовано модель комплексного адміністрування системи Smart City в агломераційних центрах, що поєднує стратегічний, операційний, аналітичний та комунікаційний блоки.

Повнота викладення наукових положень та висновків в опублікованих працях. Основні результати дисертації повною мірою висвітлені у 20 наукових публікаціях здобувача, з яких 6 статей у наукових фахових виданнях України, 6 колективних монографій та розділів у монографіях, а також 8 публікацій за матеріалами конференцій.

Зауваження та дискусійні положення дисертаційного дослідження.

Попри високий науковий рівень та безсумнівні сильні сторони, дисертаційна робота містить окремі положення, які потребують уточнення або можуть стати предметом наукової дискусії:

1. Оскільки впровадження системи Smart City в агломераціях стикається зі значними прогалинами у вітчизняному законодавстві, зокрема щодо чіткого правового статусу міських агломерацій, а також інтероперабельності муніципальних реєстрів різних громад, видається необхідним доповнити практичну частину роботи конкретними пропозиціями щодо внесення змін до нормативно-правових актів, що дозволило б істотно підвищити прикладну цінність розроблених управлінських моделей.

2. У тексті дисертаційного дослідження іноді розмивається межа між адмініструванням звичайного розумного міста та агломераційного центру.

Агломерація передбачає складну мережеву взаємодію багатьох автономних територіальних громад із власними бюджетами та інтересами. З огляду на це, мало б практичний сенс більш детально виділити специфічні методи публічного адміністрування, як-от: інструменти міжмуніципального співробітництва та просторового планування, які дозволяють долати адміністративні кордони всередині агломерації під час розгортання єдиної цифрової інфраструктури.

3. Розглядаючи у третьому розділі ризики втілення Smart City та описуючи п’ятий компонент авторського Індексу, а саме: «безперервність управління», здобувач цілком обґрунтовано акцентує увагу на кризових умовах функціонування міст. Разом з тим, з огляду на безпекові виклики сьогодення, доречно було б розширити цей блок аналізом протоколів резервного адміністрування. У цьому контексті було б цікаво почути міркування автора щодо того, якими мають бути компенсаторні управлінські механізми в екосистемі Smart City під час тривалих знеструмлень, коли концепція data-driven governance тимчасово втрачає можливість спиратися на безперервний потік цифрових даних.

4. Окремої методологічної уваги заслуговує запропонована здобувачем архітектоніка авторського інтегрального Smart City Administration Index, сформована за п’ятьма базовими компонентами (підрозділ 3.2). Позитивно оцінюючи задекларований «виважений формалізований підхід до його розрахунку», бажано було б детальніше розкрити механізм розподілу вагових коефіцієнтів між цими блоками. Для посилення доказовості запропонованого алгоритму варто уточнити: чи приймаються дані п’ять компонентів як строго рівноцінні у загальній формулі, та які саме математичні чи експертні критерії покладено в основу їх балансування.

5. У розвиток попереднього пункту, оцінюючи прикладну верифікацію розробленого Індексу, варто відзначити його успішну пілотну апробацію на прикладі Львівської міської територіальної громади. Водночас, для підтвердження універсальності даного інструменту, виглядало б цілком логічним розширити географію розрахунків на інші агломераційні центри країни. Це дало б змогу простежити специфіку дії Індексу в громадах із відмінною від Львова інституційною та фінансовою архітектурою.

Висловлені зауваження та рекомендації не зменшують наукової цінності здійсненого дослідження, матеріали якого засвідчують про наукову новизну, теоретичну та практичну значущість одержаних результатів, наукову зрілість автора. У цілому дисертаційна робота Пфістера Д. Г. за змістом та формою є завершеним самостійним дослідженням.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності. У процесі детального розгляду дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності не виявлено.

Загальний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Дисертаційна робота виконана на належному теоретико-методологічному рівні, матеріал дослідження структуровано логічно та послідовно, а всі наукові положення, висновки та рекомендації мають достатнє обґрунтування. За змістом і спрямованістю дисертація відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», демонструє високий рівень самостійності здобувача та відсутність порушень академічної доброчесності.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Пфістера Д. Г. на тему «Методи публічного адміністрування в забезпеченні комплексного розвитку системи Smart City в агломераційних центрах», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а також вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її автор, Пфістер Дмитро Генріхович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:
Кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри публічного адміністрування
та управління бізнесом
Львівського національного
університету імені Івана Франка Олена РЕШОТА